

**Finnes det et arbeid-
et slikt som jeg vil ha?**

Med utgangspunkt i samtaler/ intervju med en person som har mistet sitt lønnsarbeid, gi en analyserende beskrivelse av

(a) betydningen vedkommende tillegger lønnet arbeid

(b) mestringsstrategier vedkommende har tatt i bruk i forsøket på å takle situasjonen som arbeidsledig

Innledning

Informanten for oppgaven er Torill Mæhle som er 44 år gammel. Vi kom i kontakt med henne på grunnlag av personlige kontakter.

Vi samlet inn informasjon ved hjelp av hovedsakelig uformelle intervjuer og uformelle samtaler via telefon. Vi brukte også et strukturert spørsmålskjema for å få belyst helt elementære fakta.

Informanten fikk selv bestemme når intervjuene skulle skje, dette for å ikke virke påtrengende på henne. Intervjuene foregikk hjemme hos henne. Selve intervju situasjonen ble enkel fordi informanten var samarbeidsvillig. Det var ikke vanskelig å få adgang til feltet. Hun gav lange og utfyllende svar på våre spørsmål, slik at vi kunne konsentrere oss om å lytte og notere. Intervjuene strakk seg tilsammen over fire timer.

Vi har i denne oppgaven valgt å ikke ha noe klart skille mellom A og B. Vi mener det er til oppgavens beste at vi ikke skiller delene fra hverandre, fordi det da blir en bedre flyt i beskrivelsen og tidsforløpet

Presentasjon av Torill

Torill er i dag 44 år gammel. Hun bor i Os, tre mil sør for Bergen, men er opprinnelig fra Stavanger. I dag har hun jobb i et bilfirma, og som sekretær og kundemottaker.

Lønnsarbeid i samfunnet

"Arbeid har stor betydning i samfunnet- det er det som driver samfunnet frem. Folk flest mener nok at arbeid er viktig, men til tross for at vi er i 1995, gjelder nok ikke dette alt arbeid. Frasen "er du bare hjemme" består enda, og hjemmearbeidende blir nok ikke regnet som arbeidende".

Sitat Torill Mæhle

Da barna kom til verden

Torill vokste opp i Stavanger. Da hun var ferdig med realskolen, traff hun Arvid som var fra Bergen. Etter to år giftet de seg og flyttet til Bergen. De bodde midlertidig i kjelleren hos Arvids foreldre. Torill begynte på sykepleierutdannelsen, mens hennes mann hadde jobb i Televerket. Men etter en stund fant hun ut at dette ikke var det rette for henne, og avbrøt utdannelsen. Hun søkte på en laboratoriejobb på Haukeland sykehus og fikk den. Etter en stund skulle Arvid reise i militæret, og Torill prøvde å få jobb i Lillehammer, der Arvid avtjente sin verneplikt. Da dette viste seg å være vanskelig, ble de enige om at hun skulle flytte tilbake til sine foreldre i Stavanger, for å prøve å få jobb her til Arvid var ferdig med tjenesten sin. Hun fikk et vikariat i et datafirma, men sluttet da Arvid var ferdig med militærtjenesten. Hun hadde likevel mistet jobben like etter fordi vikariatperioden da var over. Torill og Arvid flyttet tilbake til leiligheten hos Arvids foreldre i Bergen. I 1972 ble hun gravid. Leiligheten ble da for liten, så de var nødt til å finne seg noe annet. De ble enige om at når hun fikk barn, skulle hun være hjemme. Det første barnet, André, kom i mai 1973. To år etter, i juli 1975, kom barn nummer to, Simen, til verden. Det ble derfor enda mer naturlig for Torill å være hjemme nå. Når hun var hjemme, slapp de barnehageplass, samtidig som hun kunne være mer sammen med barna de første årene.

Den gang arbeid var en selvfølge

Da Torill jobbet på Haukeland sykehus og senere i datafirmaet i Stavanger, hadde hun ikke noe bestemt forhold til lønnsarbeid og dets betydning, annet enn at det var en måte å få bedre økonomi på. Pengene var hoveddrivkraften bak arbeidet. Torill hadde på denne tiden ikke reflektert særlig over det å ikke ha et lønnsarbeid. Det var lett å få noe å gjøre, og det å slutte i en jobb ble ikke sett på som noe farefullt.

På denne tiden var ikke lønnsarbeidet like verdiladet for henne. De sosiale relasjonene hun fikk med kollegaer, var ikke særlig viktig for henne, i hvert fall følt det ikke slik den gang. På grunn av at hun ikke hadde vært arbeidsledig før, var det vanskelig for henne å se verdien av det å ha arbeid. Hun fortalte oss at hun kanskje hadde lagt større vekt på de sosiale verdiene, dersom hun hadde opplevd å miste jobben for en stund.

På flyttefot

Da André var 4 år og Simen 2 år, flyttet de fra leiligheten i fjellsiden i Bergen, til eget nybygd hus i Os 3 mil sør for Bergen. Arvid fikk seg raskt jobb i Televerket og jobbet som installatør. Torill likte livet som hjemmевærende og fikk mange venner i byggefeltet de hadde flyttet til. Siden de hadde flyttet inn i et felt som var helt nytt, var det også mange andre småbarnsforeldre. Derfor ble det et godt sosialt fellesskap særlig mellom mødrene.

På dette tidspunktet regnet *ikke* Torill seg som arbeidsledig, fordi hun hadde ungene og husarbeidet. Men etter som ungene ble eldre og nådde skolealder, ble det mindre å gjøre hjemme. Hun tok derfor jobb som dagmamma og vaskehjelp på et byggeanlegg. Dette arbeidet lot seg fint kombinere med "hjemmearbeid". Men arbeidet opphørte da byggeperioden var over. Samtidig opphørte også dagmamma-jobben da ungene hun passet, nådde "skolemoden" alder.

Alene hjemme

Torill brukte den første perioden indirekte mestring av arbeidsledigheten. Indirekte mestring er knyttet til alternative sosiale aktiviteter. Torill brukte mye tid til syng, baking, husarbeid og samhandling med andre mødre i nabolaget. Hun fortalte også at hun gikk mye tur. Dette er indirekte mestringsstrategier som hun tok i bruk for å

tilpasse seg situasjonen som arbeidsledig. Hun benyttet sine kreative hender og skapende evner. Dette kan vi også kalle selvsysselsetting eller sosialt hjemmeliv (Colbjørnsen (1993)).

I denne perioden søkte Torill bare sporadisk på jobber i ca. 2 år, uten positive svar. Hun forteller at hun på dette tidspunktet anså seg som *arbeidssøkende*, ikke arbeidsledig. Inntekten hadde vært så liten at den ikke kvalifiserte til dagpenger. Dette gjorde sitt til at den økonomiske situasjonen ble verre. Arvid som allerede hadde et tidkrevende og tungt arbeid, var uten mulighet til å øke arbeidsinnsatsen for å få større inntekt. Torill og Arvid måtte først og fremst sette ned forbruket. Det er en av Colbjørnsens (1993) tre nevnte former for økonomisk mestring i Halvorsens "Arbeidsløshet og arbeids-marginalisering". De to andre er finansielle strategier og økt arbeidsinnsats av ektefelle.

Torill gav uttrykk for at hun følte seg som en skikkelig husmor. Hun måtte sy det meste av klærne til barna, bakte, unngikk å kjøpe dyre matvarer og brukte en del tid til å plukke ulike typer bær. Det var ofte tungt å knipe så hardt inn på forbruket, fordi det andre kjøpte, kunne Arvid og Torill ikke se seg råd til. Det å utsette nyanskaffelser er i følge Colbjørnsen en finansiell strategi.

De fikk også god hjelp fra foreldrene sine, som bidro med penger, matvarer og klær. Torill forteller oss at hun og Arvid var veldig takknemlige for den hjelpen de fikk, og kunne ikke klart seg uten den. Samtidig var de blitt avhengige av andre, noe som ikke var en ønskelig situasjon.

Har en drøm

Torill ga uttrykk for at det å sy og lage mat ble stadig viktigere for henne, fordi hun da fikk bruke sine kreative evner. Vi kommer derfor til å legge vekt på syingen hennes som en sentral indirekte mestring. Det var både en økonomisk strategi (Jfr. forrige avsnitt) og selvsysselsetting. For henne har det å være kreativ og å lage noe alltid vært en høyt verdsatt verdi. Torill likte veldig godt å designe sine egne klær. Ofte sydde hun også klær til andre i nabolaget, og dette styrket selvbildet hennes. Dette gav også en viss inntekt.. Ofte kunne hun sitte til langt på natt fordi dette arbeidet var lystbetont. Hun gikk også med tanker om å starte opp for seg selv, men disse planene ble lagt på "hylla" av redsel for ikke å klare seg

økonomisk. Kunst og håndverksskolen fristet, men også dette ble en ønskedrøm. En av nabokonene var særlig viktig for Torill fordi hun hjalp henne med å finne frem til jobber og kurs hun kunne søke på. Men Torill var ikke modig nok til å søke på disse kursene. For det første var de dyre, og for det andre var hun usikker på hvor de ville bringe henne. Det var denne nabofruen som rådet Torill til å melde seg arbeidsledig på arbeidsformidlingen. Hun fortalte at de kunne hjelpe henne med å søke på jobber. Fra nå av anså Torill seg som arbeidsledig.

Er du arbeidsledig enda?

I forholdet til venner og naboer var hun ofte tilbakeholden. Hun hadde lavt selvbilde. "Jeg dugde ikke til noe, de jobbet". Samtaleemnet blant venner og familie var veldig ofte relatert til jobb, lønn, hva de gjorde på arbeid og hva de hadde planer om å gjøre. For Torill kunne slike sammenkomster ofte være ubehagelige, fordi hun følte at folk undret seg over at hun ikke fikk jobb. Hun syntes også at alle de "velmente" rådene hun fikk av andre, kunne være en belastning, særlig fordi de kom fra folk som aldri hadde vært arbeidsledige selv. Hun nevner spesielt en episode der en nabokone foreslo at hun skulle begynne i sangkor. Dette skulle hun fordi en da kom i kontakt med andre mennesker, som kunne videreformidle jobber til én. Os var jo et lite sted der det var viktig å ha de rette *kontaktene* og *bekjentskapene*. Torill fortalte oss at hun i forhold til disse var i en slags forsvarsposisjon, hun prøvde bevisst å unngå temaet arbeid. Torills erfaring var at hennes situasjon som arbeidsledig ble samtaleemne uansett, eller som hun også sa; "Hva du arbeider med, dukker opp i alle samtaler". For henne følte det som om hennes arbeidsledighet var et populært tema. Hun følte også at folk undret seg over hvorfor hun ikke fikk jobb. Dette ble aldri sagt, men hun visste det lå bak når spørsmål som; "Er du arbeidsledig enda?" dukket opp.

En mørk tunnel

Torill følte seg på denne tiden utilfreds og ukomfortabel i sosiale sammenhenger. Hvis hun hadde muligheten eller unnskyldninger, foretrakk hun helst å bli hjemme. Hun beskrev seg selv på denne tiden som innesluttet og tilbakeholden. Hun hadde mindreverdighetskomplekser i forholdet til venner. Når hun hadde en tung stund, syntes hun det var greit

å ta frem en bok. Hun benyttet det lokale biblioteket mer og mer. For Torill var bøkene en indirekte mestringsstrategi. Hun drømte seg vekk fra virkeligheten. Naboer som hun før hadde vært nært knyttet til, hadde nå fått jobb etter å ha vært hjemmeværende mødre. Dette gjorde sitt til at Torill mistet mye av kontakten med disse. Hun begynte å sove lenger om morgenen, og var ikke alltid oppe for å sende barna til skolen. Hun fortalte oss også at hun i perioder følte seg aggressiv og nebbete overfor de andre i familien. Det var ofte bare småting som kunne få henne til å bli irritert. Hun kunne bli amper over smårot, fordi det var hun som måtte rydde dette opp igjen.

Lønnsarbeid?- viktigere enn jeg trodde!

Da Torill hadde vært arbeidsledig en stund, (Jfr. synet hennes på når hun ble arbeidsledig) fikk hun et mer komplisert syn på lønnsarbeid. Hun så lønnsarbeidet ikke lenger bare som en måte å tjene penger på, men andre elementer var kanskje vel så viktige. Torill følte at hun hadde noe å bidra med ute på arbeidsmarkedet. Hun ville vise hva hun kunne, gi noe tilbake til samfunnet. Dette gjaldt både i forhold til seg selv og med tanke på forholdet til venner/ samfunnet. Hun så muligheter til å utvikle seg selv, både arbeidsmessig og sosialt. Dette var en ny måte for Torill å se lønnsarbeidet på. Hun benyttet nå en mer direkte mestringsstrategi i forhold til det å være arbeidsledig. Halvorsen (1994: 8) skriver at "Direkte mestringsstrategi går ut på at en bevisst søker å bevare arbeidsevnen og kontakten med arbeidsmarkedet med sikte på å komme tilbake i lønnet arbeid. Det omfatter aktiviteter som jobbsøking, jobbsøkerkurs, omskolering, strøjobber og etablering av egen virksomhet". Vi vil i det kommende illustrere hvilke direkte mestringsstrategier Torill tok i bruk, blant annet jobb- og kurssøking, kurs og praksis.

Men etter som tiden gikk, og hun fikk avslag på avslag, ble synet på lønnsarbeid endret til å være noe uoppnåelig, forbeholdt de "flinke". I forholdet til venner var det også viktig å vise at hun virkelig var fagkompetent på et område. I og med at det stadig var flere og flere kvinner ute i arbeidsmarkedet, var det vanskeligere å akseptere både overfor seg selv og andre at en var hjemme-værende. Torill: "I dag er lønnsarbeidet en indikasjon på at en kan noe." Torill ønsket å ta del i samfunnsutviklingen, noe man gjør på en mer direkte måte i lønnet arbeid

enn som hjemmeværende.

På gli

Torill laster ikke noen for at hun ble arbeidsledig, fordi hun i utgangspunktet selv valgte å være hjemme. Da hun ønsket å gå ut i arbeid igjen og dette viste seg å være vanskelig, angret hun litt på den avgjørelsen. Eller som hun selv sier det: "Jeg følte meg bitter over at ingen kunne bruke meg. Det var urettferdig at jeg ikke fikk sjansen engang". Etter hvert skjønnte hun at årsaken til at hun ikke fikk jobb, lå i at hun ikke hadde nok formell utdanning og dernest manglende yrkeserfaring. Negative svar og ikke svar i det hele tatt var i ferd med å bryte ned hennes selvtillit. Etter som tiden gikk, ønsket hun ikke lenger å gå tilbake til sykepleieryrket. Hun var fast bestemt på å prøve noe nytt, og for henne noe mer selvidentifiserende. Hun valgte derfor å sette seg på skolebenken for å ta opp noen allmennfag. Hun trodde at dette ville gjøre det lettere å få jobb. Det gjorde det ikke. Spørsmål om arbeidserfaring og alder var sentrale ved ansettelse. Dette var direkte mestringsstrategier, som går på direkte forsøk på å komme seg inn i arbeidslivet igjen. Gjennom skolen prøvde hun prøvde å gjøre seg mer aktuell for arbeidsmarkedet.

Arbeidsmarkedsetaten

Etter noen år kom Torill i kontakt med arbeidsmarkedsetaten. Der stod hun lenge registrert som arbeidssøkende, men hun fikk lite informasjon og hjelp derfra. Torill hadde også et annet problem; den nærmeste arbeidsmarkedsetaten lå på Nesttun, som er to mil nord for Os. Reisen var tidkrevende og dyr, og lysten på å reise ble stadig mindre etter hvert som hun søkte og ble avvist. "Jeg forstod ikke hva arbeidsmarkedsetatens funksjon var. De kunne jo ikke hjelpe meg!". Samtidig lurte hun på hva alle tallene som ble referert til i aviser, betød. At det var så og så mange ledige og av disse var så og så mange på tiltak. Hva var tiltak, og hvem var de som gikk der? Ved en ren tilfeldighet hørte hun i radioen om kurs i regi av arbeidsformidlingen. Hun tok kontakt med den lokale arbeidsformidlingen, og fikk vite at det fantes en hel rekke kurs hun kunne søke på. Dette hadde ingen fortalt henne før! Hun søkte på et kurs i Edb, og kom med. Torill syntes at dette kurset var veldig interessant, og valgte å gå videre på påbygningskurset som gikk et par måneder senere. I

denne perioden fikk hun igjen troen på seg selv, og hun kom i kontakt med andre arbeidsledige. Det å få møte likesinnede og prate med dem som var i samme situasjon som hun selv, var en meget god hjelp. Der kunne de gi hverandre råd basert på egne erfaringer. Under kurset fikk hun kursstønning, noe som Torill syntes var litt rart. Hun fikk betalt for å reise til Bergen for å få seg utdanning! Hun syntes óg at det å motta penger var uvant, fordi hun ikke hadde mottatt dagpenger eller andre former for støtte tidligere. På spørsmål fra oss om det var ubehagelig å motta hjelp, svarte hun; "Det var ikke ubehagelig, fordi jeg så på pengene som støtte til å hjelpe meg ut i arbeidet igjen". Men noe hun reagerte på den gang, var at hun hadde gått på en rekke kurs i regi av arbeidsmarkedsetaten, mens hun var *aktiv hjemmeværende*. Dette kvalifiserte ikke til dagpenger, mens ungdommer som kom fra førstegangstjenesten, automatisk fikk støtte. Omsorg betød ingenting!

Lyset i tunnelen

Torill prøvde ikke lenger bare å tilpasse seg situasjonen som arbeidsledig, men nå var hun mer direkte i sin arbeidssøking, rettet inn mot særlig sekretær-jobber. Hun valgte denne retningen fordi hun mente at det var viktig for henne å kunne ut i jobb raskt og fort ferdig med utdanning. Hun begynte på markedssekretæruddannelsen, og fikk veldig gode karakterer derfra. Hun måtte ta opp lån i Statens Lånekasse for å dekke utgiftene med skolen. Torill forteller at de aldri ville klart seg økonomisk dersom hun ikke hadde tatt opp lån. Etter dette fikk hun igjen troen på seg selv. "Jeg hadde vist meg selv og andre at jeg også kunne noe". Kort tid etter fikk hun tilbud om å ta privatisteksamener i markedsøkonomi og bedriftsøkonomi ved Bankakademiet. Disse eksamene gikk også veldig bra, til tross for at Torill hadde hatt veldig kort tid til å forberede seg.

Til tross for positiv opplevelse av arbeidsmarkedskurs, var hun likevel inne i perioder der alt var bare svart. Kursperioden strakte seg over lang tid, og jobbsøking pågikk hele tiden. "Etter hvert som det kom avslag, lurte jeg på om det i det hele tatt hadde noen hensikt å søke". Dette gikk i bølger; "Det er jo vanskelig å akseptere at du ikke blir godtatt ". Samtidig ble hun klar over at mange av jobbene hun hadde gått glipp av, skyldtes bastante holdninger, som for eksempel at hun ikke ville ha jobb i Bergen (ca. en times reise hver vei). Torill forklarer den store aktiviteten i forhold

til arbeidsmarkedet, med økende selvtillit. Samtidig var familie og venner positive til Torills kursdeltagelse. Særlig var Arvid en viktig medspiller, som alltid støttet opp om sin kone, både i lyse og mørke perioder.

En jobb i anmarsj

Etter alle kursene på arbeidsformidlingen ble hun utplassert i en bedrift. Dette var i en bilforretning, og Torill ble i første omgang satt til å passe telefonen. Men etter hvert som ukene gikk, fikk hun også ta del i andre oppgaver. Hun følte at hun fikk tillit hos arbeidsgiveren. Torill var derfor lei seg da praksisperioden på tre måneder var over. Dette var et arbeid som hun kunne tenke seg å fortsette med. Hun følte at hun kunne bidra med mye samtidig som hun fikk noe igjen. Også det sosiale hadde vært viktig i praksisperioden, og hun hadde fått god kontakt med de andre ansatte.

Etter dette gikk hun arbeidsledig i tre måneder. I denne perioden søkte hun ivrig på mange jobber både i Os kommune og i nabokommunene. Nå var ikke avstanden til arbeidsplassen noe stengsel for henne. Men en dag ringte hennes arbeidsgiver i praksisperioden, og gav henne tilbud om jobb. Hun begrunnet dette med at Torill var en ryddig og meget samarbeidsvillig person. Torill slo til på direkten.

Analyse av mestringsstrategier og syn på lønnet arbeid.

Vi ser på syingen til Torill som hennes viktigste mestringsstrategi. Vi vil også se syingen som hennes viktigste reserve. "Med reserver menes plattformer i livet som kan brukes for å vedlikeholde selvaktelse og andres aktelse" (Cato Wadel, 1991:8). Torill følte at det var betryggende både overfor seg selv, og i forholdet til andre, at hun kunne noe. Det at hun fikk positive tilbakemeldinger på klærne hun sydde, førte til økt selvtillit og selvaktelse. Selvtilliten kan igjen ha ført til at Torill tok mulighetene som bød seg, både gjennom mer utdanning og ulike kurs. Dermed kan vi si at Torills sying (indirekte mestringsstrategi/ reserve), førte til at hun fikk økt selvtillit og selvaktelse, som igjen førte til at hun tok i bruk mer direkte mestringsstrategier (jobbsøking, kurs, utdanning). Selvfosterkende mestringsstrategier er med på å øke en persons selvtillit, som igjen lettere kan få vedkommene ut i arbeid.

Hadde Torill tatt i bruk andre mestringsstrategier dersom hun

tidligere hadde fått informasjon om arbeidsmarkedsetatens kurstilbud? Ut fra den informasjonen som Torill gav oss, fikk vi et klart inntrykk av at hun fikk lite hjelp hos arbeidsmarkedsetaten. Selv om hun lenge stod oppført som arbeidsledig, ble hun ikke fortalt om alle kursene, som var gode alternativ til dem som ønsket seg ut i arbeidslivet. For oss kan det virke som om Torill var utsatt for "byråkratisk rot", fordi ett av hovedmålene til arbeidsmarkedsetaten er å informere de ledige om ulike tilbud og muligheter som foreligger. Problemene Torill møtte hos arbeidsmarkedsetaten, kan kanskje gi en indikasjon om hvordan kvinner ble behandlet for noen år tilbake. I Torills tilfelle skyldtes det kanskje en generell holdning at hjemmearbeidende mødre selv var skyld i arbeidsløsheten. Selvfølgelig er dette bare spekulasjoner fra vår side.

Vi kan også stille oss spørsmålet om det var noe ved Torills syn på lønnsarbeid som gjorde at hun benyttet seg av de mestringsstrategiene hun gjorde. Vår klare oppfatning er at slik var det. Vi kan si at mestringsstrategiene, i Torills tilfelle, utviklet seg i takt med hennes holdning til lønnsarbeid. I begynnelsen trodde hun det var lett å få arbeid, og mestringsstrategiene var deretter. Hun søkte bare sporadisk på jobb. I neste trinn trodde hun det var vanskelig å få arbeid, noe som skyldtes alle de negative svarene hun fikk. Dette førte til at hun endret til mer indirekte mestringsstrategier, som syng og husstell. I den tredje og siste fasen, forstod hun på grunnlag av kursdeltagelse og samvær med "likesinnede" (direkte mestringsstrategier), at det var mulig å få arbeid. Vi ser altså en klar sammenheng mellom synet på lønnsarbeid og mestringsstrategier.

Det var i hennes tilfelle en glidende overgang mellom det å være hjemmeværende og det å se seg selv som arbeidsledig. Denne overgangen var ikke å brå som mange andre opplever den, blant annet de som mister jobben sin, og plutselig står på bakke. Torill mistet aldri jobben sin, men det falt seg naturlig da hun ble gravid. Følelsen hadde derfor kanskje vært en annen dersom hun hadde fått opplevd det å miste jobben. Samtidig hadde tiden Torill ble arbeidsledig mye å si for oppfattelsen av arbeidet. På slutten av 1960-tallet og på 1970-tallet var det ikke vanskelig å få seg jobb (sett i forhold til hva det er i dag). Torill visste derfor ikke hvor vanskelig det ville være å komme seg ut igjen i jobb. Dette kan ha gjort sitt til at opplevelsen av å være arbeidsledig ble verre.

Det kan virke som om Torill under arbeidsledigheten var påvirket av

utviklingen i samfunnet på den tiden. Kvinner var på god vei ut i arbeidslivet. Presset var stort på unge husmødre, man forventet at de ville følge etter. Omgivelsene stilte nå andre forventninger til kvinnen. Familier ønsket høyere inntekt, dermed valgte både mann og kone å gå ut i arbeidslivet. Kvinner forventet også at sine "medsøstre" skulle vise at det ikke bare var menn som kunne gjøre det bra i arbeidslivet. For Torill var det nok viktig å vise at hun som kvinne dugde til annet enn "kjøkkenarbeid".

Torill sitt syn på lønnsarbeid i dag

" Alle kan gjøre nytte for seg i samfunnet, uansett status og alder. Det å ha et arbeid er ikke ensbetydende med trivsel og god økonomi. Men at samfunnet identifiserer deg ut i fra hva du gjør, det er jeg like sikker på nå som da jeg var arbeidsløs".

Torill trives godt med jobben i bilforretningen Men selv om hun har fått mer penger og andre goder etter at hun begynte der, er det perioder hvor hun ønsket hun fikk mer tid hjemme. Hun sa til oss at lønnsarbeidet har gjort at hun blant annet har mistet evnen til å være kreativ hjemme.

litteraturliste

Halvorsen, Knut: Arbeidsløshet og arbeidsmarginalisering. Universitetsforlaget A/S, Oslo 1994

Hellevik, Ottar: Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap, Universitetsforlaget A/S, Oslo 1993

Martinussen, Willy : Sosiologisk analyse, Universitetsforlaget A/S, Oslo 1991

Repstad, Pål : Mellom nærhet og distanse, Universitetsforlaget A/S, Oslo 1993

Wadel, Cato: Feltarbeid i egen kultur, Seek A/S, Flekkefjord 1991